

Respectprotocol ICBS De Tweemaster

VOORWOORD

Sinds 1 augustus 2015 is de wettelijke zorgplicht 'Veiligheid op school' van kracht. Onderwijsinstellingen moeten een veiligheidsplan hebben. Hierin staat beschreven op welke wijze de school een veilige omgeving voor leerlingen en personeel organiseert en bewaakt.

De wet Veiligheid op School heeft o.a. tot doel dat scholen zich inspannen om pesten tegen te gaan en dat scholen zorgen voor sociale veiligheid. In de wet staat dat scholen:

- een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren.
- twee taken binnen het onderwijsteam moeten beleggen. Er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school coördineren. Dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet.
- de beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten monitoren. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.
- een veilige omgeving op school betreft in dit geval de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen. Incidenten, zoals ongepast gedrag, intimidatie, diefstal en agressie worden zoveel mogelijk voorkomen. Dit kan door op tijd te signaleren en hier gericht tegen op te treden. Dat geldt ook voor het bestrijden van pestgedrag.

Dit Respect-protocol is onderdeel van het Veiligheidsplan van ICBS De Tweemaster. We beschrijven hier o.a. in hoe we actief inhoud geven aan het voorkomen van pesten en wat we ondernemen indien er toch wordt gepest. Het protocol is specifiek gericht op de schoolveiligheid van leerlingen.

Met onze aanpak en organisatie streven we naar veiligheid, betrokkenheid, acceptatie en respect. Daarom is er gekozen voor de titel Respect-protocol. Want waar respect is, wordt niet gepest.

Inhoud

VOORWOORD.....	2
1. Algemene informatie.....	5
1.1 Waarom een Respect-protocol?	5
1.2 Basis van ons Respect-protocol.....	5
1.2.1. Visie op pedagogisch klimaat	5
1.2.2. Gewenst gedrag op school	6
1.3 Het verschil tussen plagen en pesten.....	7
1.3.1. Plagen	7
1.3.2. Pesten	7
1.4 Voorbeelden van pestgedrag	8
1.4.1. Verbaal	8
1.4.2. Fysiek.....	8
1.4.3. Intimidatie	8
1.4.4. Isolatie	8
1.4.5. Stelen of vernielen van bezittingen.....	9
1.4.6. Online pesten / Cyberpesten.....	9
2. Herkennen van signalen	10
2.1 Signaleren dat iemand gepest wordt	10
2.1.1. Signalen op school.....	10
2.1.2. Signalen thuis.....	11
2.2 Signalen dat iemand pest	11
3 Preventieve maatregelen en acties	12
3.1 Model preventieniveaus.....	12
3.1.1. Primaire preventie.....	12
3.1.2. Secundaire preventie	14
3.1.3. Tertiaire preventie.....	14
3.2 Cyclisch proces	14
3.3 Coördinatie pestbeleid	15
3.4 Monitoren van de veiligheidsbeleving en de sociale ontwikkeling.....	16
4 Aanpak en sancties	17
4.1 Vijfsporenaanpak.....	17
4.2 Sanctieladder	19
5 Begeleiding en adviezen	20
5.1 Aandacht voor de leerlingen	20

5.1.1. Begeleiding van de gepeste leerling (en omstanders)	20
5.1.2. Begeleiding van de pester(s) (en helpers/omstanders)	20
5.2 Aandacht voor de ouders	21
5.2.1. Adviezen aan ouders van gepeste kinderen.....	21
5.2.2. Adviezen aan ouders van kinderen die pesten	21
5.2.3. Adviezen aan andere betrokken ouders	21
6 Informatie en contact.....	22
6.1 Informatie.....	22
6.2 Contact en aanspreekpunt	22
6.2.1. Aanspreekpunt	22

1. Algemene informatie

1.1 Waarom een Respect-protocol?

Kinderen brengen een groot deel van hun tijd door op school. Elke dag opnieuw vertrouwen ouders en verzorgers hun kinderen toe aan onze zorg. Dat doen ze alleen als ze weten dat hun kind bij ons in goede handen is. Hiervan zijn wij ons bewust. Het creëren en behouden van een veilige leer-, speel- en werkomgeving heeft dan ook voortdurend onze aandacht. Met onze inzet en interventies werken we aan een schoolklimaat waarin het voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders prettig vertoeven, leren en werken is.

Het scheppen van een veilig klimaat is geen eenrichtingsverkeer. Het is een taak waar we samen met onze leerlingen en hun ouders vorm aan willen geven. Daarom is het goed om te delen wat wij als school onder een veilige school verstaan en hoe we dit realiseren, zodat we daarvoor gezamenlijk de verantwoordelijkheid kunnen nemen. Door onze aanpak, werkwijze, regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen alle leerlingen, ouders en schoolpersoneel elkaar aanspreken als er ongewenste situaties ontstaan. Daarnaast is het voor iedereen duidelijk hoe onze school in die situaties handelt en wat daarbij van een ieder verwacht wordt.

Door elkaar aan te spreken op regels en afspraken, elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen bij het uitvoeren en naleven van dit protocol werken we in gezamenlijke verantwoordelijkheid aan een veilig klimaat en maken we het voor alle leerlingen mogelijk om iedere dag met plezier naar school te gaan.

1.2 Basis van ons Respect-protocol

1.2.1. Visie op pedagogisch klimaat

De basis voor dit Respect-protocol is verwoord in de visie van onze school: *De missie van de Tweemaster is het geven van goed onderwijs aan alle leerlingen van de school aangepast aan de leerbehoefte van het kind. Wij geven ons onderwijs vorm volgens deze drie doelen:*

- *Ik leer en ontdek wie ik ben*
- *Ik leer en ontdek kennis en vaardigheden*
- *Ik groei als wereldburger*

Dit doen we door:

- het bieden van een duidelijke structuur, het maken van heldere afspraken en het organiseren van effectief klassenmanagement. Dit is zichtbaar op school op de volgende manier: structuur: wij bieden voorspelbaarheid door gebruik te maken van een vastgesteld rooster, het gebruik van de dagplanning op het bord, wij hanteren vaste looproutes.
- respectvol met elkaar om te gaan (leerlingen, ouders, leerkrachten). We gaan positieve relaties aan, waarbij aandacht is voor elk individu en iedereen de ruimte krijgt om zichzelf optimaal te ontwikkelen. Wij hanteren de richtlijnen van onze sociaal emotionele methode Kwink als didactisch hulpmiddel voor gezond sociaal gedrag.
- te denken in kansen en mogelijkheden. We stellen verwachtingen en geven kinderen én leerkrachten het vertrouwen dat we die ook samen waar kunnen maken.

Wij zijn als leeromgeving in ontwikkeling. Wij helpen elkaar sociaal emotioneel te groeien door het uitspreken van een correcte en bemoedigende feedback.

- een positieve houding aan te nemen. We gaan uit van een positieve benadering, waarbij het belonen van gewenst gedrag centraal staat.
- samen verantwoordelijk te zijn voor het opstellen, naleven en respecteren van regels en afspraken, waarbij we veel waarde hechten aan het gezamenlijk proces bij het opstellen. Dit geldt voor zowel de leerlingen als het team.
- Dit respect protocol wordt jaarlijks geëvalueerd door de anti-pest coördinator en intern begeleider.

1.2.2. Gewenst gedrag op school

De schoolregels van De Tweemaster zijn gedragsverwachtingen en beschrijven waar wij als school voor staan en wat wij belangrijk vinden in de omgang met elkaar. We vinden het belangrijk dat iedereen die betrokken is bij De Tweemaster (leerkrachten, leerlingen én ouders) deze verwachtingen naleeft.

De school is actief in het nastreven van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de gepeste leerling, de pester, de groep leerlingen daar omheen, de leerkrachten en de ouders. We pakken dit probleem dan ook gezamenlijk aan. Leerlingen, ouders en school hebben elkaar nodig om pesten effectief aan te pakken.

Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren, duidelijk stelling nemen tegen het pesten en weten welke stappen ze moeten nemen om het pestprobleem op te lossen. Door middel van dit Respect-protocol weten ouders en verzorgers wat onze school doet om pesten tegen te gaan en om pestsituaties op te lossen.

1.3 Het verschil tussen plagen en pesten

1.3.1. Plagen

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn/haar leven mee te maken krijgt.

1.3.2. Pesten

Op De Tweemaster spreken we van pestgedrag wanneer er sprake is van een intentioneel bedreigende situatie, waarbij de fysieke en/of sociaal-emotionele veiligheid van een leerling wordt geschonden. Een leerling die zich ongelukkig voelt, omdat hij/zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij pestgedrag zien we een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn het bedreigende, systematische en het rolvaste karakter.

Bij pesten is er sprake van de volgende rollen:

1. Leerling die pest (de pester)
2. Leerling die gepest wordt (de gepeste)
3. Leerlingen die meedoen met de pester (mede-pesters/ meelopers)
4. Leerlingen die van het pesten afweten, maar geen actie ondernemen (omstanders)

Kortom:

- Plagen gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en is incidenteel.
- Pesten is intentioneel.
- Pesten is niet incidenteel, maar vindt gedurende een langere periode meerdere keren per dag/week plaats.
- Pesten gebeurt vanuit overheersing (machtspositie), is systematisch en dwingt leerlingen in een bepaalde rol.
- Pesten kan ook via social-media, of andere digitale platformen plaatsvinden. We spreken in dat geval van cyberpesten.

1.4 Voorbeelden van pestgedrag

Leerkrachten en ouders worden gevraagd alert te zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling te nemen bij norm-overschrijdend gedrag.

1.4.1. Verbaal

- Vernederen: *“Jij kunt echt niet goed voetballen”*.
- Schelden: *“Viespeuk, etterbak, mietje”, enzovoort*.
- Dreigen: *“Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je”*.
- Kleineren of belachelijk maken: *uitlachen bij lichaamskenmerken, kleding, seksuele voorkeur, religie, of karakter*.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken: *“Rooie, dikke, flapoor”, enzovoort*.
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren, of steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

1.4.2. Fysiek

- Trekken, slaan, duwen, spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten, of haren trekken.
- Gooien met voorwerpen of eten/drinken.

1.4.3. Intimidatie

- Een kind achterna lopen, of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten.
- Een kind dwingen om bezit af te geven.
- Chanteren: Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

1.4.4. Isolatie

- Steun zoeken bij andere kinderen, zodat het kind niet wordt uitgenodigd voor speelafspraken, feestjes, etc.
- Negeren: Doen alsof het kind niet bestaat door aanwezigheid en communicatie niet op te merken en daar niet op te reageren.
- Uitsluiten: Het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.
- Een kind openlijk beschuldigen van willekeurige dingen.
- Onwaarheden verspreiden en privé informatie openbaren.

1.4.5. Stelen of vernielen van bezittingen

- Afpakken van schoolspullen, kleding, speelgoed, of andere bezittingen.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en/of gooien met een schooltas, banden van de fiets laten leeglopen/lek steken, etc.

1.4.6. Online pesten / Cyberpesten

Leerkrachten en ouders worden aangemoedigd ook alert te zijn op cyberpesten. Pesten via de sociale media is een pestvorm die voor veel kinderen erg bedreigend is, maar door ouders en leerkrachten nog niet altijd voldoende wordt gezien/opgemerkt. Kinderen kunnen elkaar pesten via Instagram, Facebook, Snapchat, etc. Veel kinderen praten hier niet over en ouders houden vaak onvoldoende toezicht op het online gedrag van hun eigen kind en dat van anderen.

Hoewel dit pestgedrag plaatsvindt in de thuissituatie, heeft het een grote, negatieve invloed op de veiligheidsbeleving van leerlingen en het pedagogisch klimaat op school. Op het moment dat dit pestgedrag op school naar boven komt, zal de leerkracht hier aandacht aan besteden. De verantwoordelijkheid van cyberpesten ligt echter bij de ouders. Wij adviseren de ouders om de stelling te nemen: "Elk gedrag en/of afbeelding dat je niet aan je oma kan laten zien hoort niet thuis in media."

Voorbeelden van mogelijke vormen van online pesten:

- In- en uit groepen toevoegen/verwijderen
- Hacken
- Bedreiging / Chantage
- Blokkeren
- Catfish / Ghosting
- Challenges / Memes
- Nepprofielen / Identiteitshack
- Shaming / Trolling / Taggen
- Grooming
- Haatcomments
- Kinderporno
- Sexting
- Spam(groepen)
- Ongewenste beelden maken
- Verspreiden van beeldmateriaal zonder toestemming
- Week van de mediawijsheid

2. Herkennen van signalen

Omdat pesten vaak buiten het zicht gebeurt en slachtoffers een drempel kunnen ervaren om hulp te vragen, is het belangrijk om kennis te hebben van mogelijke signalen en daar alert op te zijn. Na het signaleren of bij het hebben van een vermoeden van peestsituaties verzoeken we dit te melden bij de betreffende groepsleerkracht, of bij de anti-pestcoördinator:

Merlin Linssen. Zij is te bereiken via mlinssen@tweemaster.nl

Bij het herkennen van signalen van pestgedrag is het belangrijk om de kenmerken van pestgedrag in gedachten te houden. Bij pesten is er sprake van machtsverschil en is er de intentie om iemand te kwetsen. Dit gedrag is herhaaldelijk gericht op één of enkele personen.

2.1 Signaleren dat iemand gepest wordt

Onderstaande signalen zijn niet per direct met pesten verbonden. Het zijn mogelijke indicatoren om leerlingen beter in de gaten te houden en/of leerkrachten alert te maken.

2.1.1. Signalen op school

- Verandering van gedrag (van teruggetrokken naar agressief, of andersom)
- Staat vaak alleen
- Weinig zelfvertrouwen
- Vermijden van oogcontact, zacht praten
- Mag niet meedoen bij spelletjes, of wordt als laatste gekozen
- Schoolprestaties gaan achteruit
- Vermijdt pauze / blijft dicht bij de leerkracht tijdens de pauze
- Ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit
- Klaagt herhaaldelijk over buikpijn/hoofdpijn
- Heeft misschien niet één goede vriend
- Bezittingen worden afgenomen of verstoort
- Wordt uitgelachen / onvriendelijk benaderd

2.1.2. Signalen thuis

- Verandering van gedrag (van teruggetrokken naar agressief, of andersom), soms is er een terugval (duimen, bedplassen, etc.)
- Verandering van eetpatroon
- Weinig zelfvertrouwen
- Komt thuis met een kapotte fiets, kleren, of boeken
- Vermijden van oogcontact, zacht praten
- Heeft blauwe plekken, schrammen
- Neemt geen klasgenootjes mee
- Stelt het naar school gaan uit
- Kiest een onlogische route van en naar school
- Slaapt onrustig, heeft nare dromen
- Klaagt herhaaldelijk over buikpijn/hoofdpijn
- Steelt geld van familie
- Wordt niet uitgenodigd voor feestjes
- Vertelt weinig/niets over school
- Overspannen/Gestrest op zondagavond, of aan het eind van een vakantie

2.2 Signalen dat iemand pest

De pester heeft een machtspositie en ervaart weinig/geen nadelen van dit gedrag. Het kan daarom lastiger zijn te signaleren dat iemand pest. Hieronder staan enkele mogelijke signalen om het kind wat vaker te bevragen en/of leerkrachten te wijzen op merkwaardigheden:

- Weigert om met bepaalde klasgenoten samen te werken
- Zet zich af tegen de groep, speelt de baas
- Kan zich moeilijk inleven in anderen
- Aanvaart moeilijk de regels en grenzen
- Reageert vaker impulsief en agressief
- Signalen van een dubbelleven: in de buurt van autoriteit is er niets aan de hand, op onbewaakte moment misdraagt het kind zich

3 Preventieve maatregelen en acties

Op De Tweemaster willen we een veilige schoolomgeving realiseren waar alle betrokkenen zich (ongeacht hun culturele, religieuze, sociale en persoonlijke verschillen) geborgen, gerespecteerd en gewaardeerd voelen om wie ze zijn.

We werken samen aan een goede voorbereiding op deelname aan de samenleving, zowel op het gebied van kennisoverdracht als opvoeding en sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit doen we door samen te praten – werken – spelen – vieren.

3.1 Model preventieniveaus

Binnen passend onderwijs moet planmatig worden gewerkt, óók aan gedrag en sociaal-emotioneel leren. Op De Tweemaster doen we dat aan de hand van drie preventieniveaus voor gedrag.

De activiteiten in preventieniveau één gelden voor alle kinderen. Deze worden standaard in elke groep aangeboden. De activiteiten in preventieniveau twee en drie zijn gericht op kleine groepjes kinderen, of individuele kinderen. In deze gevallen stelt de leerkracht in overleg met de intern begeleider een individueel plan van aanpak op. Ouders worden altijd bij dit proces betrokken.

3.1.1. Primaire preventie

Deze aanpak richt zich op alle leerlingen in een klas. De activiteiten op dit niveau zijn gericht op het voorkomen van probleemgedrag. Op dit niveau wordt ook aandacht besteed aan klassenmanagement en het reageren op ongewenst gedrag. De verwachting is dat met een goed uitgewerkt programma op het eerste niveau, er minder specifieke maatregelen en interventies nodig zijn op het tweede en derde niveau.

Ons basisaanbod is gericht op het realiseren van een veilig schoolklimaat/groepsklimaat. Hierbij zetten we in op: Groepsvorming – Sociaal-emotioneel leren – Pedagogisch klimaat/Klassenmanagement.

Uitvoering primaire preventie:

KWINK	In elke groep wordt (twee)wekelijks gewerkt met de methode Kwink. Kwink is een online methode voor sociaal-emotioneel leren voor groep 1 t/m 8 in het primair onderwijs. Kwink biedt een programma dat zich richt op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. Onze schoolregels komen terug in het lesaanbod van Kwink.
Gouden weken	Elk schooljaar start elke groep met activiteiten rondom de Gouden weken om de groepsvorming te ondersteunen. Deze Gouden weken lopen door tot aan de herfstvakantie. In deze periode besteden alle leerkrachten extra tijd en begeleiding aan de groepsdynamiek. Hierbij maken we gebruik van de lessen en het activiteiten aanbod uit KWINK die specifiek zijn ontworpen voor deze Gouden weken.
Schoolregels	Onze schoolregels beschrijven waar wij als school voor staan en wat wij belangrijk vinden

	<p>in de omgang met elkaar. De schoolregels hangen zichtbaar in elk lokaal en in centrale ruimtes.</p> <p>De schoolregels worden in de eerste weken van elk schooljaar in alle klassen geïntroduceerd. Er wordt het gehele schooljaar met regelmaat naar deze regels verwezen tijdens de lessen van Kwink en tijdens diverse activiteiten binnen en buiten de klas.</p> <p>De schoolregels worden besproken met nieuwe leerlingen in hun eerste weken op school. Onze schoolregels zijn bekend bij ouders en terug te vinden in de schoolgids.</p>
Complimenten	<p>Gewenst gedrag van leerlingen binnen en buiten de klas wordt vaak bekrachtigd.</p> <p>Leerkrachten delen elke dag diverse complimenten uit en zijn zich bewust afwisselend alle leerlingen positief te benoemen.</p>
Kringgesprekken	<p>Iedere week streven we naar minimaal één keer een moment om met de klas in de kring te zitten, waarin leerlingen en de leerkracht zowel positieve als negatieve gebeurtenissen, vragen, frustraties, emoties, zorgen, etc. kunnen delen en bespreken in een veilige groeps-setting. De leerkracht stelt vragen en stuurt -indien nodig- onderwerpen en bewaakt het veilige, pedagogisch klimaat in de kring.</p>
Samenwerken	<p>Tijdens de wekelijkse IPC activiteiten worden diverse werkvormen afgewisseld. Er wordt samengewerkt in wisselende samenstellingen. De leerkrachten wisselen af tussen vrije keuze in groepjes en door de leerkracht gevormde groepjes. De werkhouding en het proces worden door leerlingen en leerkrachten met regelmaat voorzien van (positieve) feedback.</p>
Rots en Water	<p>In groep 6 krijgen de leerlingen "Rots en Water" aangeboden. Dit is een sociale vaardigheidstraining waar leerlingen onder andere leren wanneer en hoe je voor jezelf kunt opkomen en wanneer het verstandig is om een flexibele te zijn. In groep 7 wordt er een herhalingsmodule aangeboden.</p>
sociogram	<p>Twee maal per jaar wordt er een sociogram afgenomen. De kinderen kunnen aangeven met wie zij graag spelen en met wie zij graag werken. Ook met wie zij niet graag spelen en niet graag werken. Hierdoor is de leerkracht in staat om de juiste groepen samen te stellen en de leerlingen te helpen die sociaal emotioneel niet fijn in de groep liggen.</p>

Executieve functies/autometafoor	De school gebruikt de autometafoor om executieve functies aan te leren. Emotie regulatie is een belangrijke executieve functie om een veilig schoolklimaat te ontwikkelen.
----------------------------------	--

3.1.2. Secundaire preventie

Deze selectieve aanpak richt zich op een klein deel van de kinderen. Het gaat om leerlingen die, meer dan anderen, het risico lopen om probleemgedrag te ontwikkelen. De interventies op dit niveau richten zich specifiek op het aanpakken van invloedrijke risicofactoren van het kind en/of de omgeving. De aanpak hiervan is kortdurend en intensief. Het doel is om de leerling handvatten en begeleiding te bieden om weer aan te kunnen sluiten bij de groepsaanpak op het eerste niveau.

De uitvoering is afhankelijk van de ontwikkeling en kenmerken van de leerlingen. Voorbeelden van mogelijke interventies zijn: training van sociale vaardigheden, leren omgaan met emoties, faalangstreductietraining of extra ondersteuning bij het leren. De Tweemaster kan deze interventies zelf aanbieden.

3.1.3. Tertiaire preventie

Deze individuele aanpak is bedoeld voor leerlingen die veel ongewenst gedrag laten zien. De interventies op de eerste twee niveaus zijn dan onvoldoende effectief om het probleemgedrag te doen verminderen of verdwijnen. De leerling krijgt op dit niveau gedurende langere tijd intensieve ondersteuning aangeboden die aansluit op de persoonlijke ontwikkelingsbehoefte.

De ondersteuning kan bijvoorbeeld gericht zijn op het controleren van heftige emoties (woede), of het leren omgaan met frustraties. Op dit niveau wordt nauw samengewerkt met de ouders van de leerling en kan er eventueel een beroep gedaan worden op externe hulpverlening zoals bijvoorbeeld speltherapie (Uniek). Bij gedrag dat op de rand van expertise van het basisonderwijs valt stelt de Tweemaster een “zolang-zodra” lijst op, op deze manier kunnen wij het gewenst gedrag in kaart brengen en is het transparant wanneer de expertise van de Tweemaster ophoudt en er gedacht moet gaan worden aan het speciaal onderwijs.

3.2 Cyclisch proces

Wekelijks heeft de groepsleerkracht contact met de Intern Begeleider van De Tweemaster. Zij komt regelmatig in de klassen of tijdens het buitenspelen kijken/observeren en -indien nodig- ondersteunen. De groepsleerkrachten kunnen hierdoor leer- en gedragsproblematiek van individuele leerlingen en/of groepjes leerlingen bespreken met de IB'er. Dit staat los van de periodieke groepsbesprekingen.

Wanneer daar aanleiding toe is, stelt de leerkracht in overleg met de IB'er een individueel plan van aanpak op. Dit plan valt onder preventieniveau twee. De acties en interventies horen bij de basisondersteuning die school biedt en worden uitgevoerd door de groepsleerkracht en/of intern begeleider. Bij het opstellen van het plan van aanpak wordt een bepaalde periode genoteerd. De effecten van de aanpak worden aan het eind van deze periode geëvalueerd door de leerkracht en de intern begeleider. Afhankelijk van de effecten wordt het handelingsplan afgesloten, verlengd en/of aangepast.

Als er sprake is van hardnekkige problematiek en de basisondersteuning in preventieniveau twee geen of onvoldoende effect heeft op het gedrag van de leerling, wordt de stap gezet naar preventieniveau drie en wordt gekeken welke externe ondersteuning gewenst of nodig is.

3.3 Coördinatie pestbeleid

Merlin Linssen is op onze school aangesteld als anti-pestcoördinator. Dit houdt in dat zij verantwoordelijk is voor:

1. Het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten.
Daarbij is de anti-pestcoördinator verantwoordelijk voor:
 - het actualiseren van het Respect-protocol
 - het ontwerpen van een structurele aanpak om pesten te stoppen
 - het geven van beleidsadviezen over de afhandeling van pestsituaties
 - de controle op de uitvoering van preventieve maatregelen en handhaving van het pestbeleid, om de veiligheid op school te vergroten
 - het levend houden van de schoolregels/gedragsverwachtingen
 - de (controle op) registratie van pest-incidenten
 - het in kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en monitoring
 - informatieverstrekking over relevante ontwikkeling aan de schoolleiding, MR en leerkrachten
2. Het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.
Daarbij is de anti-pestcoördinator verantwoordelijk voor:
 - informatieverstrekking aan leerlingen en ouders
 - het beantwoorden van vragen van leerkrachten over de aanpak van (online) pesten

Daarnaast is de anti-pestcoördinator de centrale contactpersoon voor ouders en leerlingen om pesten te melden wanneer dat niet rechtstreeks bij de groepsleerkracht kan. De leerkrachten melden pestsituaties altijd aan de coördinator i.v.m. de controle op registratie. De anti-pestcoördinator overlegt met onze intern begeleider om de voortgang van de hulpverlening te borgen.

3.4 Monitoren van de veiligheidsbeleving en de sociale ontwikkeling

In de wet 'Veiligheid op school' staat dat scholen de beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school. De IEP biedt hiervoor het sociaal volgmiddel: Hart en Handen. Deze wordt twee maal per jaar afgenomen en geevalueerd. Indien nodig wordt er een groeps/handelingsplan opgesteld.

De leerkracht en/of IB'er kan op basis van observaties in de klas besluiten dat een sociogram wenselijk is. Opvallende resultaten worden geanalyseerd. Indien nodig wordt er een handelingsplan opgesteld.

4 Aanpak en sancties

4.1 Vijfsporenaanpak

Op De Tweemaster werken we volgens de Vijfsporenaanpak. Deze aanpak sluit aan op onze visie op het pedagogisch klimaat, maar is bovenal een effectieve manier in het aanpakken en oplossen van pestsituaties.

De Vijfsporenaanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de klas, de ouders en de school. De Vijfsporenaanpak is bedacht en uitgewerkt door Bob van der Meer. Deze aanpak voorkomt dat er slechts oog zou zijn voor de pester en/of gepeste leerlingen. Pesten is een groepsproces en De Tweemaster vraagt alle betrokken partijen actief mee te doen om pesterijen te stoppen.

- Spoor 1: Hulp voor de gepeste leerling
- Spoor 2: Correctie en hulp voor de pester (en meelopers)
- Spoor 3: Aandacht voor de sfeer in de groep waar gepest wordt
- Spoor 4: De ouders van de gepeste en de pester(s) en meelopers betrekken bij de aanpak om pesterijen te stoppen
- Spoor 5: Ondersteuning voor personeel om adequaat pesten aan te pakken

Tips voor de leerkracht bij spoor 1 (de gepeste leerling):

- Luisteren naar wat er gebeurd is
- Het probleem van het kind serieus nemen
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossing
- Samen met het kind werken aan die oplossingen
- Eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining, of sociale vaardigheidstraining)
- Zorgen voor vervolggesprekken

Tips voor de leerkracht bij spoor 2 (de pester):

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
- Het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht daaraan gaat doen
- Grenzen stellen en die consequent handhaven
- Het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden
- Zorgen voor vervolggesprekken

Tips voor de leerkracht bij spoor 3 (de groep):

- Met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin
- Met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen

Tips voor de leerkracht bij spoor 4 (de ouder):

- Ouders die zich zorgen maken serieus nemen
- Ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen
- Met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp

Tips voor leerkrachten bij spoor 5 (de school):

- Volg het beleid en houd je aan het Respect-protocol
- Vraag indien nodig steun bij de anti-pestcoördinator en vraag indien gewenst om informatie/handvatten

4.2 Sanctieladder

	Aanpak	Uitvoering	Aansluiting op situatie en leerlingen
1	<ul style="list-style-type: none"> - Individuele gesprekken met betrokken leerlingen (pestslachtoffer, pester, meeloper) onder leiding van groepsleerkracht. - De gesprekken met de pester(s) en meeloper(s) hebben een waarschuwend functie. - Doel van de gesprekken: afspraken maken over gewenste gedragsverbetering binnen een vastgestelde termijn. 	<ul style="list-style-type: none"> - Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd (Parnassys) door de groepsleerkracht. - Ouders van de partijen worden geïnformeerd over de pestsituatie en de gemaakte afspraken. - Anti-pestcoördinator wordt geïnformeerd door de groepsleerkracht over de pestsituatie en de afspraken. - De anti-pestcoördinator ontwerpt in overleg met de groepsleerkracht een samenhangende aanpak. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teken je gesprek ▪ Vaardighedenkaartjes ▪ Herstelrecht-ontmoeting
2	<ul style="list-style-type: none"> - Proefperiode 1: De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht over een periode van twee tot zes weken (keuze in vorige fase gemaakt). 	<ul style="list-style-type: none"> - Elk nieuw pestincident wordt bij de groepsleerkracht gemeld en daar direct door vastgelegd in Parnassys en directie wordt na elk incident op de hoogte gesteld. - De anti-pestcoördinator checkt bij de ouders van het gepeste kind of zij positieve verandering merken. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ No-blame steungroep ▪ Check-in, check-out ▪ Oeps-blad ▪ Wat was er leuk/ wat ging er goed - schriftje ▪ Compensatiepunten/ beloningskaart ▪ Nadenkstoel (kleuters) ▪ Gebiedsgebod (kleuters) ▪ Magische medaillon (kleuters)
3	<ul style="list-style-type: none"> - Als het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede serie individuele gesprekken met de pester(s) + hun ouders en de meelopers + hun ouders onder leiding van de schoolleider en de groepsleerkracht. - Pesters krijgen opnieuw twee tot zes weken om hun gedrag aan te passen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe pestincidenten uit fase 2 en de overtredingen van de afspraken uit fase 1, vormen de input voor deze gesprekken. - Er kan begeleiding voor de pesters ingezet worden om tot gedragsverandering te komen. - Daarnaast worden er strafmaatregelen genomen tegen de pesters/ meelopers. - Afspraken en maatregelen worden vastgelegd in Parnassys. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sociale vaardigheidstraining ▪ Agressiereductie ▪ Herstelgesprek + herstelactie ▪ Maatjesaanpak (kleuters) <p>Mogelijke sanctiestrafen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pester uitsluiten van groepsactiviteit ▪ Strafbreijf schrijven ▪ Nablijven ▪ Vegen/ schoonmaken
			<p>Mogelijke leerstraffen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentatie (boek/ film/ lied over pesten) voor de klas ▪ Presentatie (boek/ film/ lied over pesten) voor de leerkrachten ▪ Anti-pest poster/ flyer/ blog/ filmpje/ werkstuk maken
4	<ul style="list-style-type: none"> - Proefperiode 2: De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht over een termijn van twee tot zes weken (keuze in vorige fase gemaakt). 	<ul style="list-style-type: none"> - Elk nieuw pestincident wordt bij de groepsleerkracht gemeld en daar direct door vastgelegd in Parnassys. - De anti-pestcoördinator checkt bij de groepsleerkracht en de ouders van het gepeste kind of zij positieve verandering merken. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Check-in, check-out ▪ Oeps-blad ▪ Nadenkstoel (kleuters) ▪ Gebiedsgebod (kleuters)
5	<ul style="list-style-type: none"> - Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een interne schorsing – halve dag tot enkele dagen – aan de pesters (en meelopers) opgelegd door de schoolleider. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt verplichte begeleiding/ hulpverlening ingezet om wel tot gedragsverandering te komen. - Gedragsvoorwaarden waaronder het kind kan worden terugkeren naar eigen klas worden afgesproken. - De afspraken worden vastgelegd in Parnassys. - Ouders van pester (en meeloper) worden geïnformeerd over deze interne schorsing 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Schorsing kan bijvoorbeeld ook van: sportdag, schoolreis, schoolkamp, sinterklaas, etc. ▪ Interne schorsing gaat gepaard met een leerstof gerichte straf (zie fase 3) ▪ Individueel traject met hulpverlening gericht op het ontwikkelen van positief sociaal gedrag ▪ Herstelgesprek + herstelactie (excuusbrief/ - filmpje)
6	<ul style="list-style-type: none"> - Indien het pestgedrag toch aanhoudt na bovenstaande acties, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering op basis van de opgebouwde dossiers rondom de pester(s) + meelopers. 	<ul style="list-style-type: none"> - De anti-pestcoördinator wordt geïnformeerd door de directie over de voorgenomen beslissing tot verwijdering. - Directie brengt stichting LPS op de hoogte. - De directie volgt het 'Protocol schorsing en verwijdering'. 	

(Note: in stap 5 kan een Zodra – Zolang lijst worden opgesteld, zodat het gewenste gedrag zichtbaar en meetbaar is. Hierdoor is het voor iedereen helder welke interventies op welk moment genomen kunnen worden.

5 Begeleiding en adviezen

5.1 Aandacht voor de leerlingen

De Tweemaster wil alle leerlingen een veilige omgeving bieden. Dit betekent dat we ons handelen afstemmen op individuele leerlingen. In het geval van peestsituaties moet er aandacht zijn voor de gepeste leerling, maar ook voor de pester, helpers en omstanders. Hieronder staan tips voor de begeleiding van de betrokken partijen die ingezet kunnen worden tijdens de vijfsporenaanpak en het volgen van de sanctieladder.

5.1.1. Begeleiding van de gepeste leerling (en omstanders)

- Medeleven tonen door actief te luisteren en vragen te stellen
Hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert.
Wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten? Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester wil uitlokken.
- De gehele situatie samenvatten, beschrijven (eventueel samen op papier) om duidelijk inzicht in de situatie te creëren
- Indien nodig, de leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
Zoeken en oefenen van een andere reactie
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
Ondersteunen met mogelijkheden
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen wanneer de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gespeste leerling (en de ouders van de pester(s))
- Het gepeste kind niet overbeschermen
Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs toe kan nemen

5.1.2. Begeleiding van de pester(s) (en helpers/omstanders)

- Inleven in het kind door actief te luisteren en vragen te stellen
Wat is er gebeurd? Waarom?
- De oorzaak van het pesten in kaart brengen (ruzie, jaloezie, verveling, thuissituaties, rangorde in de klas, competitie, etc.)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste
- Indien nodig, de leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren
Zoeken en oefenen van een andere reactie
- De regels rondom pesten herhalen en verduidelijken
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
Ondersteunen met mogelijkheden (excuses aanbieden)
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen wanneer de leerling zich anders/beter opstelt
- Gemeenschappelijke (positieve) eigenschappen van de leerling én de gepeste benoemen
- Onderzoeken op welke manier het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn

- Praten met ouders van de leerling (en de ouders van de gepeste)
- Inschakelen van hulp in overleg met ouders en de anti-pestcoördinator
Sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD

5.2 Aandacht voor de ouders

De Tweemaster onderschrijft het belang van het contact met ouders in geval van peestsituaties. Voor de leerlingen is het belangrijk dat zij zich op school én thuis gehoord en begrepen voelen. Voor de aanpak en oplossing van het pestprobleem is het van groot belang dat ouders en school op één lijn zitten. Hieronder staan tips voor de ouders die betrokken zijn bij een peestsituatie.

5.2.1. Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans om betrokken te raken bij een peestsituatie
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Contact met de leerkracht aanmoedigen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect en zelfvertrouwen vergroot worden
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de acties en beslissingen van school staat

5.2.2. Adviezen aan ouders van kinderen die pesten

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans betrokken te raken bij een peestsituatie
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet, bespreek oorzaak-gevolg
- Besteed extra (positieve) aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem/beloon het gewenste gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de acties en beslissingen van school staat

5.2.3. Adviezen aan andere betrokken ouders

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- Neem de ouders van de pester/de gepeste serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem/beloon gewenst gedrag
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

6 Informatie en contact

6.1 Informatie

Meer informatie over pesten (op school) kunt u bij onderstaande websites/instanties vinden.

www.pestweb.nl

Op deze site vindt iedereen tussen de 8 en 18 jaar informatie over pesten op school. Je krijgt tips en adviezen om pesten tegen te gaan.

www.stoppestennu.nl

Stichting Stop Pesten Nu is hét Kennis-, Informatie- en Expertisecentrum over Pesten & Online Pesten (Cyberpesten) in Nederland. Zij delen, ontwikkelen en brengen kennis en informatie samen in deze online bibliotheek.

www.schoolveiligheid.nl

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen bij het bevorderen van een sociaal veilig klimaat.

www.nji.nl

Het Nederlands Jeugdinstituut is een nationaal kenniscentrum dat actuele kennis over opgroeien verzamelt, verrijkt, duidt en deelt.

0800-0432

Kindertelefoon. Kinderen kunnen anoniem en gratis bellen voor informatie, hulp, advies en om hun verhaal te vertellen.

6.2 Contact en aanspreekpunt

Leerlingen, ouders en medewerkers worden verzocht om altijd ten eerste de desbetreffende groepsleerkracht(en) te informeren. De groepsleerkracht volgt de vijfsporenaanpak en sanctieladder en informeert volgens protocol de anti-pestcoördinator.

6.2.1. Aanspreekpunt

Vanuit de wet Sociale Veiligheid dient iedere school te beschikken over een medewerker die fungeert als aanspreekpunt voor collega's, ouders en leerlingen die te maken krijgen met peestsituaties. Deze medewerker helpt de situatie in kaart te brengen en bekijkt samen met de betrokken partijen welke acties mogelijk zijn om het probleem op te lossen. Indien nodig, kan de anti-pestcoördinator verwijzen naar andere professionals binnen of buiten de school.

Anti-pestcoördinator: Merlin Linssen (aanwezig ma-di-wo-do-vr)
mliinssen@tweemaster.nl

Intern begeleider: Linda Gillissen (aanwezig di-wo-do)
lgillissen@tweemaster.nl

Directie: Nienke van de Steeg (aanwezig ma-di-do-vrij)
nvandesteeg@tweemaster.nl